

Zadeva C-913/19

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

13. december 2019

Predložitveno sodišče:

Sąd Rejonowy w Białymstoku (Poljska)

Datum predložitvene odločbe:

18. november 2019

Tožeča stranka:

CNP spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

Tožena stranka:

Gefion Insurance A/S [...] (ni prevedeno) [(Danska)]

[...] (ni prevedeno)

SKLEP

18. november 2019

Sąd Rejonowy w Białymstoku VIII Wydział Gospodarczy (VIII. oddelek za gospodarske zadeve občinskega sodišča v Białymstoku) [...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno) [sestava sodišča]

na seji dne 18. novembra 2019 v Białymstoku,

ki je bila zaprta za javnost,

glede tožbe družbe CNP spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

proti družbi Gefion Insurance A/S (Danska)

zaradi plačila,

sklene:

I. Sodišču Evropske unije se na podlagi člena 267, drugi odstavek, PDEU predložijo ta vprašanja za predhodno odločanje:

1. ali je treba **člen 13(2) v povezavi s členom 10** Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 *o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah* razlagati tako, da v sporu med podjetnikom, ki je od oškodovanca odkupil terjatev proti zavarovalnici iz naslova zavarovanja civilne odgovornosti, in to zavarovalnico ni izključeno ugotavljanje pristojnosti sodišča na podlagi člena 7, točka 2, ali člena 7, točka 5, te uredbe?
2. Če je treba na prvo vprašanje odgovoriti pritrnilno: ali je treba člen 7, točka 5, Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 *o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah* razlagati tako, da je gospodarska družba, ki deluje na ozemlju države članice in ki obravnava odškodninske zahteve v zvezi s premoženjsko škodo v okviru obveznega zavarovanja avtomobilske odgovornosti ter ki deluje v okviru pogodbe z zavarovalnico, ki ima sedež v drugi državi članici, podružnica, predstavništvo ali poslovna enota te zavarovalnice?
3. Če je treba na prvo vprašanje odgovoriti pritrnilno: ali je treba člen 7, točka 2, Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 *o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah* razlagati tako, da pomeni samostojno podlago za pristojnost sodišča države članice, v kateri je prišlo do škodnega dogodka, pri katerem upnik, ki je od oškodovanca odkupil terjatev v okviru obveznega zavarovanja civilne odgovornosti, vložil tožbo zoper zavarovalnico, ki ima sedež v drugi državi članici?

II. Postopek se na podlagi člena 177(1), točka 31, kodeks postępowania cywilnego (zakonik o civilnem postopku) prekine do konca postopka pred Sodiščem Evropske unije.

Obrazložitev

Dejansko stanje

1. Dne 28. februarja 2018 je prišlo do prometne nesreče, v kateri sta bili udeleženi vozili oškodovane osebe A. M. in povzročitelja, ki je imel tedaj z družbo Gefion Insurance A/S sklenjeno pogodbo o zavarovanju avtomobilske odgovornosti.
2. Med popravilom vozila je oškodovanka 1. marca 2018 z avtomobilsko delavnico (ki deluje kot spólka jawna (družba z neomejeno odgovornostjo)) sklenila odplačno pogodbo o najemu nadomestnega vozila. Oškodovanka je istega dne v okviru poravnave računa za najem avtomobilski delavnici odstopila prihodnjo terjatev proti toženi stranki iz naslova povračila stroškov najema. Po izteku

obdobja najema je delavnica 7. junija 2018 za storitev izdala račun z obračunanim DDV.

3. Tožeča stranka je 25. junija 2018 od avtomobilske delavnice na podlagi fiduciarne pogodbe o odstopu terjatve pridobila pravico, da od tožene stranke uveljavlja plačilo zapadle terjatve iz naslova povračila stroškov za najem nadomestnega vozila.
4. Tožeča stranka je od tožene stranke z dopisom z dne 25. junija 2018 zahtevala plačilo zneska, navedenega na računu za najem vozila. Zahteva za plačilo je bila poslana na naslov družbe Polins spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (družba z omejeno odgovornostjo) s sedežem v mestu Żychlin, ki na ozemlju Poljske zastopa interese tožene stranke kot tuje zavarovalnice.
5. Obravnavo odškodninskega zahtevka je na podlagi naročila tožene stranke prevzela družba Crawford Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Z odločitvijo z dne 16. avgusta 2018 je priznala del zahtevanega zneska za povračilo stroškov najema. V odločitvi je navedla, da je „delujoč v imenu in za račun družbe Gefion Insurance A/S“ delno potrdila račun za najem. V končnem delu odločitve je bil pouk o možnosti, da se zoper njo pri družbi Crawford Polska sp. z o.o. kot subjektu, ki ga je pooblastila zavarovalnica, vložijo ugovor.
6. V odločitvi o škodi je bil tudi pouk o možnosti vložitve tožbe zoper družbo Gefion Insurance A/S pri sodišču, pristojnem „v skladu pravili o splošni pristojnosti, ali pri sodišču stalnega prebivališča ali sedeža zavarovalca, zavarovanca ali upravičenca iz zavarovalne pogodbe“.
7. Tožeča stranka je 20. avgusta 2018 pri poljskem sodišču vložila tožbo. Pristojnost sodišča je utemeljila ob sklicevanju na podatek, ki ga je tožena stranka javno objavila, da je njen glavni predstavnik na Poljskem družba Polins sp. z o.o. s sedežem v mestu Żychlin. Tožeča stranka je predlagala, naj se toženi stranki pisanja vročajo na naslov družbe Polins sp. z o.o.
8. Plačilni nalog je bil izdan 11. decembra 2018 in bil skupaj s tožbo vročen na naslov družbe Polins sp. z o.o.
9. Tožena stranka je v prvi vlogi (ugovoru zoper plačilni nalog) predlagala, naj se tožba zaradi nepristojnosti poljskega sodišča zavrže. Navedla je, da je upoštevna določba o pristojnosti člen 5(1) Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 *o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah* (v nadaljevanju: Uredba). Trdila je, da tožeča stranka nima statusa zavarovalca, zavarovanca ali upravičenca, temveč je le gospodarski subjekt, ki odkupuje terjatve iz naslova zavarovalnih pogodb, ter zato postopka ne more začeti pri sodišču države članice, ki ni država članica sedeža zavarovalnice.
10. Tožena stranka je svoj predlog za zavrženje tožbe obrazložila ob sklicevanju na sodbo Sodišča Evropske unije z dne 31. januarja 2018, [Hofsoe (C-106/17,

EU:C:2018:50)]. Opozorila je na namen varstva člena 13(2) Uredbe št. 1215/2012 in citirala Sodišče, da oseba, ki opravlja poklicno dejavnost na področju izterjave terjatev iz naslova zavarovalnin, kot pogodbeni prevzemnik teh terjatev ne more biti upravičena do posebnega varstva, ki ga daje *forum actoris*.

11. Tožena stranka se je v nadaljevanju ugovora opredelila tudi glede vsebine tožbenega zahtevka.
12. Zastopnica, ki zastopa toženo stranko, je podlago za nastopanje v imenu tožene stranke izpeljala iz vsebine pooblastila, ki ji ga je dala družba Crawford Polska sp. z o.o., ki deluje v imenu tožene stranke. Predložila je tudi pooblastilo z dne 31. maja 2016, ki so ga pooblaščen člani upravnega odbora družbe Gefion Insurance A/S izdali družbi Crawford Polska sp. z o.o. To pooblastilo se nanaša na „celovito obravnavo zahtevkov“ in „zastopanje družbe Gefion v vseh postopkih [...] pred sodišči in drugimi javnimi uradi“.
13. Tožeča stranka je v odgovoru na predlog za zavrženje tožbe zaradi nepristojnosti navedla, da je tožena stranka vpisana na seznam na Poljskem uradno priglašeni zavarovalnic iz držav članic EU/EFTA, ki jih je nadzira Komisija Nadzoru Finansowego (komisija za nadzor na finančnim trgom; v nadaljevanju: KNF). Tožena stranka na ozemlju Poljske prodaja zavarovalne police in ni dopustno, da delavnica, ki popravilo brez denarnega plačila obračuna s prevzemom terjatve od oškodovanca, vračila stroškov za popravilo ne bi mogla uveljavljati pri sodišču kraja, kjer je prišlo do škodnega dogodka, in kraja, kjer je bilo izvedeno popravilo. Tožeča stranka navaja, da zaradi takega položaja pride do tega, da delavnice v primerih, v katerih je zavarovatelj povzročitelj škode družba Gefion Insurance A/S, nočejo prevzeti popravila ali da mora popravilo plačati stranka, ki mora odškodnino od tožene stranke nato uveljavljati sama.

Obrazložitev

Obrazložitev predloga za sprejetje predhodne odločbe

14. V uvodu je treba ugotoviti, da je v skladu s členom 3(2) Sporazuma med Evropsko unijo in Kraljevino Dansko ta z dopisom z dne 20. decembra 2012 uradno obvestila Komisijo o svoji odločitvi, da bo izvajala Uredbo (EU) št. 1215/2012. To pomeni, da se Uredba (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 *o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah* uporabi v obravnavani zadevi, v kateri je tožena stranka danska zavarovalna družba.
15. V skladu s pravili o civilnem postopku je ena od osnovnih dolžnosti sodišča, da ves čas postopka pazi na svojo pristojnost (člen 1099(1), prvi stavek, kpc [kodeks postępowania cywilnego, zakonik o civilnem postopku]). Če zadevo obravnava sodišče, ki ni pristojno, je postopek neveljaven (člen 1099(2) kpc). Stranki postopka imata sedeža v različnih državah članicah Evropske unije. Sodišče mora zato svojo pristojnost preveriti na podlagi Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 *o pristojnosti in priznavanju ter*

izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah. Sodišče torej neposredno uporabi določbe prava Unije.

To je utemeljeno tudi v položaju, v katerem tožena stranka ugovarja, da sodišče, pri katerem je bilo zoper njo vloženo pravno sredstvo, ni pristojno.

16. V zvezi s pravnim vprašanjem, ki je predmet tega predloga za sprejetje predhodne odločbe, se pojavljajo razhajanja v sodni praksi nacionalnih sodišč, ki so v podobnih dejanskih položajih sprejemala nasprotujoče si odločitve¹. Če se bo tak položaj nadaljeval, lahko pride do dejanske omejitve pravice do dostopa do sodišča subjektov, ki so prisiljeni pravno sredstvo vložiti pri sodišču druge države članice. V primeru kratkih triletnih zastaralnih rokov utegne biti zaradi tega uveljavljanje odškodnine neuspešno.

Določbe, ki se uporabijo

17. Tožena stranka se sklicuje na sodbo Sodišča z dne 31. januarja 2018 v zadevi C-106/17, v kateri je bilo ugotovljeno, da je treba *člen 13(2) Uredbe št. 1215/2012 v povezavi s členom 11(1)(b) te uredbe razlagati tako, da se nanj ne more sklicevati fizična oseba, katere poklicna dejavnost med drugim zajema uveljavljanje odškodninskih terjatev proti zavarovalnicam in ki se opira na pogodbo o odstopu terjatve, sklenjeno z oškodovancem v prometni nesreči, da bi zavarovatelja civilne odgovornosti povzročitelja te nesreče, ki ima svoj sedež v državi članici, ki ni država članica stalnega prebivališča oškodovanca, tožila pred sodiščem zadnjenavedene države članice*. Treba je navesti – pri čemer se ne negira utemeljenosti navedene argumentacije Sodišča –, da stališče iz zgoraj navedene sodbe ne ustreza drugačnemu dejanskemu stanju iz te zadeve. Tožena stranka ne upošteva dejstva, da zavarovalno dejavnost opravlja na ozemlju Poljske, na katerem je prišlo do škodnega dogodka in kjer je bil odškodninski zahtevek obravnavan. Dejansko stanje v zadevi C-106/17 se je nanašalo na nemško zavarovalnico, ki je odgovarjala za povzročitelja nesreče, ki je bil državljani Nemčije, na ozemlju katere je prišlo do prometne nesreče.

¹ Sklep Sąd Okręgowy w Szczecinie (regionalno sodišče v Szczecinu) z dne 16. maja 2019, VIII Gz 70/19 –

http://orzeczenia.ms.gov.pl/content/jurysdykcja/1_55515000004027_VIII_Gz_000052_20_i_9_Uz_2019-05-16_001:

Sklep Sąd Okręgowy w Szczecinie (regionalno sodišče v Szczecinu) z dne 16. maja 2019, VIII Gz 52/19 -

http://orzeczenia.ms.gov.pl/content/iurvsdykcja/155515000004027_VIII_Gz_000052_2019_Uz_2019-05-16_001:

Sklep Sąd Okręgowy w Torunie (regionalno sodišče v Torunu) z dne 13. junija 2019, VI Gz 128/19 -

http://orzeczenia.torun.so.gov.pl/content/SN/151025000003027_VI_Gz_000128_2019_Uz_2019-06-13_001:

18. Iz besedila člena 13(2) Uredbe je razvidno, da se določbe členov 10, 11 in 12 uporabljajo samo za subjekte, ki so v njih navedeni in ki so privilegirani, kar zadeva možnost vložitve pravnega sredstva na podlagi različnih naveznih okoliščin. To je potrjeno v uvodni izjavi 18 Uredbe. Konstrukcija določb oddelka 3 je takšna, da se te nanašajo izključno na to kategorijo gospodarskih subjektov. Obenem se zdi, da se lahko na podlagi člena 10 te osebe sklicujejo tudi na pristojnost po členu 7, točka 5. Z določbami oddelka 3 ni določena izključna pristojnost. Pomenijo zgolj ureditev, ki je glede na splošna pravila o pristojnosti iz Uredbe posebna in za šibkejšo stranko spora ugodnejša.
19. V zvezi s to ureditvijo se postavlja vprašanje, ali je v zadevah v zvezi z zahtevki iz naslova zavarovanja v primeru uporabe določb oddelka 3 izključena uporaba določb oddelka 2. V prid temu govori določna vsebina člena 10. Dvome pogloblja določba iz člena 12, prvi stavek, da je „[g]lede zavarovanja odgovornosti ali zavarovanja nepremičnin [...] zavarovalnica lahko tožena tudi pred sodiščem v kraju, kjer je prišlo do škodnega dogodka“. Zdi se, da je v zvezi z zavarovanjem civilne odgovornosti ta določba glede na vsebino člena 7, točka 2, odveč, razen če je treba predpostaviti, da je uporaba člena 7 izključena, ker so zadeve v zvezi z zavarovanjem celovito urejene z določbami oddelka 3. To pa bi v primeru oseb, za katere se olajšave iz oddelka 3 ne uporabijo, pomenilo, da morajo v skladu s členom 4(1) Uredbe pravno sredstvo vložiti pred sodiščem kraja stalnega prebivališča (sedeža) tožene stranke. S tem bi bila izključena podlaga pristojnosti po členu 7, točki 2 in 5.
20. Z zgoraj navedeno ureditvijo o pristojnosti iz oddelka 3 je pristojnost v zadevah v zvezi z zavarovanjem urejena celovito, vendar le za kategorijo privilegiranih subjektov. Postavlja se torej vprašanje, kako je treba določiti pristojnost, če se zadeva še vedno nanaša na zavarovanje (premoženjski zahtevek je izpeljan iz predpisov zavarovalnega prava), vendar tožeča stranka ni subjekt, ki se šteje za šibkejšo stranko v pravnem razmerju.
21. Glede na to, da je tožeča stranka podjetnik, ki je od oškodovanca kupil terjatev, ki jo ima ta proti zavarovalnici na podlagi zavarovanja civilne odgovornosti povzročitelja škodnega dogodka, se po mnenju predložitvenega sodišča uporabijo pravila o pristojnosti iz oddelka 2 Uredbe. Naslov oddelka 2 je „Posebna pristojnost“, s čimer je mišljen katalog pravnih dogodkov, na katere je vezana sodna pristojnost, če se ne uporabijo določbe iz oddelkov od 3 do 7. V tem je posebnost pristojnosti, ki je podredna v razmerju do pravil iz oddelkov od 3 do 7 in – glede na vsebino člena 5(1) Uredbe – prednostna v razmerju do splošne pristojnosti iz člena 4(1).
22. V členu 7, točka 5, je izrecno določeno, da je oseba s stalnim prebivališčem v državi članici, če gre za spor, ki izhaja iz poslovanja podružnice, agencije ali druge poslovne enote, lahko tožena v drugi državi članici, in sicer pred sodišči v kraju, v katerem se nahaja ta podružnica, predstavništvo ali poslovna enota.

23. Obenem je treba opozoriti, da družba Gefion Insurance A/S deluje na ozemlju Poljske in je v register, ki ga vodi Komisja Nadzoru Finansowego, vpisana kot na Poljskem uradno priglašena zavarovalnica države članice Evropske unije. Institucija, ki jo nadzoruje, sicer ni KNF, temveč njena ustreznica na Danskem (Finanstilsynet). To bi lahko pomenilo – in predložitveno sodišče se zavezama za to razlago – da tožena stranka na Poljskem deluje prek „poslovne enote“ v smislu člena 7, točka 5, Uredbe, zlasti ker njene interese na Poljskem zastopa družba Crawford Polska sp. z o.o., ki obravnava odškodninski zahtevek.
24. Predložitveno sodišče opozarja, da zaradi načina, ki ga je tožena stranka privzela za delovanje na trgu druge države članice in pri katerem gre za delovanje prek dveh različnih družb, ki nista podružnici v smislu kodeks spółek handlowych (zakonik o gospodarskih družbah), lahko pride do težav pri opredelitvi subjekta, ki je odgovoren za obravnavo odškodninskih zahtevkov in nastopanje v sodnem postopku, začetem proti zavarovalnici². To je sicer tudi vzrok za številne pritožbe, naslovljene na KNF, zaradi katerih je Finanstilsynet opravila inšpekcijski nadzor, v okviru katerega je bilo odkritih mnogo nepravilnosti³.
25. Sodišče je pri razlagi pojmov „podružnica“, „predstavništvo“ in „poslovna enota“ navedlo dve merili za ugotavljanje, ali je tožba, ki se nanaša na dejavnost take enote, povezana z državo članico. Prvič, ti pojmi predpostavljajo obstoj centra poslovnih dejavnosti, ki se dolgoročno odraža navzven kot trajna izpostava matične družbe. Ta center mora imeti svojo upravo in mora biti materialno opremljen za poslovanje s tretjimi osebami, tako da se jim ni treba neposredno obračati na matično družbo (sodba z dne 18. marca 1981 v zadevi Blanckaert & Willems, 139/80, Recueil 1981, str. I- 819, točka 11). Drugič, spor se mora nanašati na ravnanja v zvezi z upravljanjem teh enot oziroma obveznosti, ki so jih slednje prevzele v imenu matične družbe, če je treba obveznosti izpolniti v državi, v kateri se enote nahajajo (sodba z dne 22. novembra 1978 v zadevi Somafer, 33/78, Recueil 1978, str. 2183, točka 13).
26. Po mnenju predložitvenega sodišča družba, ki ji je tožena stranka naročila obravnavo odškodninskih zahtevkov, te pogoje izpolnjuje. Gre za samostojen pravni subjekt (pravna oseba) in ima ustrezno pooblastilo za dejanja, ki so za zavarovalnico pravno zavezujoča.
27. V nasprotju s cilji Uredbe bi bil tudi položaj, v katerem tuj subjekt, ki opravlja gospodarsko dejavnost (v tem primeru zavarovalno) na ozemlju ene od držav

² Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je 15. januarja 2019 vložilo Sąd Okręgowy Poznań (regionalno sodišče v Poznaniu, Poljska) – Corporis Sp. z o.o., Bielsko Biala/Gefion Insurance A/S, Kopenhagen – zadeva C-25/19 (2019/C 164/12): Ali je treba člen 152(1) in (2) Direktive 2009/138/ES v povezavi s členom 151 te direktive in uvodno izjavo 8 Uredbe št. 1393/2007 razlagati tako, da zastopanje zavarovalnice za neživljenjska zavarovanja s strani imenovanega predstavnika zajema sprejetje dokumenta, s katerim se začne sodni postopek v zadevi v zvezi z odškodnino za prometno nesrečo?

³ <https://www.finanstilsynet.dk/TilsvniWurderinger-af-finansielle-virksomheder/2019/Gefion110719/Engelsk-version>

članic Unije, ne bi mogel biti tožen pred sodiščem te države. Kot je navedeno v uvodni izjavi 76 Direktive 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 *o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II)*: „Zaradi povečane mobilnosti državljanov Unije se zavarovanje avtomobilske odgovornosti vedno pogosteje ponuja tudi prek meja. Za zagotovitev trajnega pravilnega delovanja sistema zelene karte in sporazumov med nacionalnimi biroji za avtomobilsko zavarovanje je primerno, da lahko države članice od zavarovalnic, ki na svojem ozemlju zagotavljajo avtomobilsko zavarovanje z opravljanjem storitev, zahtevajo, da se združijo in sodelujejo pri financiranju nacionalnega biroja ter pri ustanovitvi jamstvenega sklada v tej državi članici. Država članica, v kateri se opravljajo storitve, bi morala od podjetij, ki ponujajo zavarovanje avtomobilske odgovornosti, zahtevati, da imenujejo zastopnika na njenem ozemlju, ki zbira vse potrebne informacije v zvezi z odškodninskimi zahtevki in ki zastopa zadevno podjetje.“

28. V skladu s členom 145(1), drugi stavek, te direktive pa se „[v]saka stalna prisotnost podjetja na ozemlju države članice [...] obravnava enako kot podružnica, čeprav ta prisotnost ni v obliki podružnice, temveč obsega le pisarno, ki jo vodi lastno osebje podjetja ali neodvisna oseba, ki ima stalno pooblastilo, da deluje za podjetje, kot bi delovalo zastopstvo“. To govori v prid temu, da se družbo Crawford Polska sp. z o.o. šteje za poslovno enoto tožene stranke v smislu člena 7, točka 5, Uredbe.
29. Predložitveno sodišče meni, da je treba kljub zgoraj navedenim dvomom na vsa postavljena vprašanja odgovoriti pritrdilno.

[...] [ime sodnika]